

2023

Financieel jaarverslag

Inhoudsopgave

1	Accountantsrapport	04
1.1	Algemeen	04
1.2	Gecombineerde resultaten	05
1.3	Financiële positie	06
1.4	Kengetallen	08
2	Bestuursverslag	09
2.1	Bestuursverslag	09
3	Bericht van de raad van toezicht	13
4	Gecombineerde jaarrekening	15
4.1	Gecombineerde balans per 31 december 2023	15
4.2	Gecombineerde staat van baten en lasten over 2023	17
4.3	Gecombineerd kasstroomoverzicht over 2023	18
4.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening	19
4.5	Toelichting op de gecombineerde balans	22
4.6	Toelichting op de gecombineerde staat van baten en lasten	31
4.7	Overige toelichtingen	36
5	Overige gegevens	38
	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	38
	Bijlage - Voorschriften voor de jaarverslaggeving niet bekostigde instellingen t.b.v. Ministerie van OCW	39

Financieel jaarverslag 2023

Stichting NEMO Science Museum
gevestigd te Amsterdam

GECOMBINEERD JAARVERSLAG 2023

- Stichting NEMO Science Museum
- Stichting Nemo Horeca

1 Accountantsrapport

Aan het bestuur van
Stichting NEMO Science Museum
Oosterdok 2
1011 VX Amsterdam

Amsterdam, 4 juni 2024

Geacht bestuur,

1.1 Algemeen

Consolidatie

Deze gecombineerde jaarrekening wordt uitgebracht omdat er sprake is van feitelijke eenheid van leiding.

De cijfers van de volgende stichtingen zijn opgenomen in de gecombineerde jaarrekening van NEMO Science Museum:

- Stichting NEMO Science Museum;
 - Stichting Nemo Horeca
- Tezamen genoemd NEMO.

Stichting NEMO Science Museum wordt gezien als hoofd van de groep daar de andere stichting activiteiten ontplooit in het verlengde van de activiteiten van Stichting NEMO Science Museum.

De waarderingsgrondslagen van deze stichtingen zijn gelijk.

Doel van de stichting

Stichting NEMO Science Museum bevordert de belangstelling voor en kennis over wetenschap en technologie in de samenleving. Zij doet dit middels de exploitatie en ontwikkeling van NEMO Science Museum, alsmede door diverse educatieve- en promotionele activiteiten en het creëren, stimuleren en onderhouden van initiatieven die wetenschap en techniek op een dusdanige manier verspreiden dat er een inspirerende werking vanuit gaat. Stichting NEMO Science Museum financiert haar promotionele en educatieve activiteiten en diensten uit bijdragen van overheden, fondsen, kennisinstituten, bedrijfsleven en het brede publiek.

Bestuur

Stichting NEMO Science Museum wordt bestuurd middels een Raad van Toezicht model. Het bestuurlijk proces is hierbij met uitzondering van het toezicht in handen van de raad van bestuur.

De algemeen directeur van NEMO Science Museum is tevens de voorzitter van de raad van bestuur. Beide directeurs zijn statutair bevoegd.

In 2023 heeft een wisseling van directie plaatsgevonden.

De directie wordt gevormd door:

- mevrouw G.E. Roelink: algemeen directeur per 1 februari 2023;
- de heer R. Hamelynk: zakelijk directeur per 1 mei 2023.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van de stichting werd in 2023 gevormd door:

- Bernard Fortuyn, MSc, voorzitter
- Gerrit Schipper
- Ritchy Drost, MSc
- Paul Riemens, PhD, MSc
- Henriëtte Post
- Sennay Ghebreab, PhD, MSc
- Anke Nooijen, MSc

Bezoekersaantallen

De bezoekersaantallen van het museum waren in de afgelopen 5 jaar als volgt:

2019	664.879
2020	232.918
2021	235.010
2022	566.363
2023	727.737

1.2 Gecombineerde resultaten

Bespreking van de gecombineerde resultaten

	2023		Begroting 2023		2022
	€	%	€	€	%
Baten	19.824.749	115,6	14.536.000	16.835.123	112,9
Inkoopwaarde eigen exploitatie	-2.680.296	-15,6	-1.443.000	-1.921.736	-12,9
	<u>17.144.453</u>	<u>100,0</u>	<u>13.093.000</u>	<u>14.913.387</u>	<u>100,0</u>
Personeelskosten	7.545.029	44,0	8.258.440	6.066.656	40,7
Afschrijvingen op materiële vaste activa	554.434	3,2	528.833	777.745	5,2
Overige personeelskosten	589.983	3,4	-	498.947	3,3
Huisvestingskosten	2.755.502	16,1	2.601.000	2.405.733	16,1
Marketingkosten	1.354.101	7,9	565.000	459.353	3,1
Algemene kosten	951.621	5,6	985.000	735.570	4,9
Programma Science Museum	2.174.499	12,7	5.634.000	1.323.035	8,9
Programma Wetenschapseducatie	396.113	2,3	272.848	509.145	3,4
Programma Wetenschapscommunicatie	<u>1.315.210</u>	<u>7,7</u>	<u>1.035.000</u>	<u>1.127.128</u>	<u>7,6</u>
Som der bedrijfslasten	<u>17.636.492</u>	<u>102,9</u>	<u>19.880.121</u>	<u>13.903.312</u>	<u>93,2</u>
Exploitatieresultaat	-492.039	-2,9	-6.787.121	1.010.075	6,8
Financiële baten en lasten	<u>78.001</u>	<u>0,5</u>	<u>-75.000</u>	<u>-70.082</u>	<u>-0,5</u>
	-414.038	-2,4	-6.862.121	939.993	6,3
Belastingen	<u>-76.737</u>	<u>-0,4</u>	-	<u>-33.571</u>	<u>-0,2</u>
Netto groepsresultaat	<u>-490.775</u>	<u>-2,8</u>	<u>-6.862.121</u>	<u>906.422</u>	<u>6,1</u>

	2023	Begroting 2023	2022
	€	€	€
Resultaatbestemming			
Bestemmingsreserve strategie 2020-2025	-	-	130.331
Bestemmingsreserve educatieve projecten	160.000	-	-
Bestemmingsfonds OCW	-999.013	-6.862.121	506.177
Overige reserves	<u>348.238</u>	-	<u>269.914</u>
Totaal	<u>-490.775</u>	<u>-6.862.121</u>	<u>906.422</u>

1.3 Financiële positie

Ter verkrijging van een inzicht in de financiële positie van NEMO verstrekken wij u de navolgende overzichten. Deze zijn gebaseerd op de gegevens uit de jaarrekening. Wij geven hierna een opstelling van de balans per 31 december 2023 in verkorte vorm.

Financiële structuur

	31-12-2023		31-12-2022	
	€	%	€	%
ACTIVA				
Materiële vaste activa	11.248.144	37,6	9.747.591	31,8
Financiële vaste activa	-	-	61.262	0,2
Vorraden	188.060	0,6	173.207	0,6
Vorderingen	1.720.831	5,8	1.260.927	4,1
Liquide middelen	16.742.632	56,0	19.424.888	63,3
	<u>29.899.667</u>	<u>100,0</u>	<u>30.667.875</u>	<u>100,0</u>
PASSIVA				
Stichtingsvermogen	10.815.407	36,2	11.306.182	36,9
Voorzieningen	5.023.754	16,8	3.876.794	12,6
Langlopende schulden	11.344.505	37,9	11.344.505	37,0
Kortlopende schulden	2.716.001	9,1	4.140.394	13,5
	<u>29.899.667</u>	<u>100,0</u>	<u>30.667.875</u>	<u>100,0</u>

Analyse-van-de-financiële-positie

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Op korte termijn beschikbaar		
Vorderingen	1.720.831	1.260.927
Liquide middelen	<u>16.742.632</u>	<u>19.424.888</u>
	18.463.463	20.685.815
Kortlopende schulden	<u>-2.716.001</u>	<u>-4.140.394</u>
Liquiditeitssaldo	15.747.462	16.545.421
Vorraden	<u>188.060</u>	<u>173.207</u>
Werkkapitaal	<u>15.935.522</u>	<u>16.718.628</u>
Vastgelegd op lange termijn		
Materiële vaste activa	11.248.144	9.747.591
Financiële vaste activa	-	<u>61.262</u>
	<u>11.248.144</u>	<u>9.808.853</u>
Gefinancierd met op lange termijn beschikbare middelen	<u>27.183.666</u>	<u>26.527.481</u>
Financiering		
Stichtingsvermogen	10.815.407	11.306.182
Voorzieningen	5.023.754	3.876.794
Langlopende schulden	<u>11.344.505</u>	<u>11.344.505</u>
	<u>27.183.666</u>	<u>26.527.481</u>

1.4 Kengetallen

Liquiditeit

		2023	2022	2021
Current ratio	Vlottende activa			
	Kortlopende schulden	= 6,9	5,0	6,3
Quick ratio	Vlottende activa-voorraden			
	Kortlopende schulden	= 6,8	5,0	6,2

De liquiditeitsratio's zijn indicaties voor het vermogen van een organisatie om aan haar verplichtingen op korte termijn te voldoen. Algemeen aanvaarde norm voor de current ratio bedraagt 2,0; voor de quick ratio 1,0.

Solvabiliteit

		2023	2022	2021
		%	%	%
Groepsvermogen				
Totaal vermogen	x 100 =	36,2	36,9	38,7

Bij de beoordeling van de solvabiliteit moet in ogenschouw worden genomen dat de lening van de gemeente Amsterdam (€11.344.505) aflossingsvrij en renteloos is.

2 Bestuursverslag

Stichting NEMO Science Museum (NEMO) is gevestigd in Amsterdam en wordt bestuurd door middel van een raad-van-toezicht-model. Het bestuurlijk proces is - met uitzondering van het toezicht - in handen van de raad van bestuur.

De directie is, na instemming van de raad van toezicht, verantwoordelijk voor het beleid en eindverantwoordelijk voor de totale gang van zaken bij NEMO. Daarnaast is zij verantwoordelijk voor de governance alsmede het financieel beleid en het risicobeheer door sluitende interne procedures en 'externe controle'. De directie voert ook het beleid over de gelieerde Stichting NEMO Horeca met als kernactiviteit het exploiteren van de horecafaciliteiten in NEMO.

NEMO heeft sinds 2023 een tweehoofdige directie. De algemeen directeur van NEMO is tevens de voorzitter van de raad van bestuur. Beide directeuren zijn gezamenlijk bevoegd. In het bestuursreglement is vastgelegd hoe de taken en verantwoordelijkheden binnen de directie zijn verdeeld.

De directie van NEMO bestond in 2023 uit:

- Michiel Buchel, tot 1 februari 2023 directeur-bestuurder en voorzitter van de directie (1,0 fte)
- Géke Roelink, vanaf 1 februari 2023 algemeen directeur en voorzitter van de raad van bestuur (1,0 fte)
- Rutger Hamelynck, vanaf 1 mei 2023 zakelijk directeur en lid van de raad van bestuur (1,0 fte)

Bij de uitvoering van zijn activiteiten hanteert NEMO de Kaderregeling exploitatiesubsidies onderzoek en wetenschap van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Voor een beschrijving van activiteiten die in 2023 hebben plaatsvonden wordt verwezen naar het Activiteitenverslag 2023. Daarnaast onderschrijft NEMO de Governance Code Cultuur, de Code Diversiteit en Inclusie en de Fair Practice Code en past deze waar mogelijk toe. NEMO is een algemeen nut beogende instelling (ANBI) en publiceert de daarvoor vereiste gegevens op <http://anbi.federatiecultuur.nl>.

Bestuur en toezicht 2023

NEMO is in beweging. Door de nasleep van COVID en de impact van de directiewisseling en de daarmee samenhangende veranderingen was de interne organisatie in het verslagjaar 2023 regelmatig onderwerp van gesprek tussen directie en de raad van toezicht. Daarnaast was er aandacht voor de hoge bezoekersaantallen, de bijkomende ervaren drukte in het museum, protocollen en reglementen en de hoofdlijnen van het Strategisch plan 2025-2028.

Er werd regulier viermaal vergaderd. De directie heeft daarnaast regelmatig overleg gevoerd met de auditcommissie (waarin twee leden van de raad van

toezicht zitting hebben). Met de beoordelings- en benoemingscommissie (waarin ook twee leden van de raad van toezicht zitting hebben) is gesproken over het functioneren van de directie.

In 2023 wisten 727.737 bezoekers NEMO te vinden. Een fantastisch resultaat in het jubileumjaar 2023, waarin we op allerlei manieren stil hebben gestaan bij honderd jaar museum op het gebied van wetenschap en technologie. Door de hoge bezoekersaantallen en daarmee gepaarde publieksinkomsten én door de steun vanuit de overheid en onze partners, zijn de liquiditeit en de continuïteit van de organisatie gewaarborgd. Mede daardoor kunnen wij in 2024 verder werken aan de realisatie van grootschalige projecten, zoals de vernieuwing van het dak, waardoor we nog meer van betekenis kunnen zijn voor de samenleving.

Risicomanagement

Het beschermen van de reputatie van NEMO is een essentiële factor voor het behoud van vertrouwen en het waarborgen van waardecreatie op de lange termijn. NEMO is zich terdege bewust van de potentiële risico's die de reputatie van het museum kunnen schaden en heeft specifieke maatregelen geïmplementeerd om deze risico's te identificeren, te beoordelen en te beheren.

Het risico op reputatieschade kan voortkomen uit verschillende bronnen, waaronder negatieve publiciteit, onethisch gedrag van werknemers of leidinggevendenden, product- of dienstgerelateerde problemen en milieu- of maatschappelijke kwesties. Negatieve publiciteit, zoals ongunstige berichtgeving in de media of kritiek op sociale media, kan snel escaleren en aanzienlijke reputatieschade veroorzaken. Hetzelfde geldt voor incidenten van onethisch gedrag, productdefecten of milieuproblemen. Zij kunnen het vertrouwen van bezoekers, partners en andere stakeholders ondermijnen en ernstige gevolgen hebben voor het voortbestaan van de organisatie.

Om het risico op reputatieschade te beheren, heeft NEMO een robuuste crisiscommunicatiestrategie ontwikkeld, die snelle en transparante reactie op eventuele incidenten mogelijk maakt. Daarnaast worden strenge ethische richtlijnen gehandhaafd en worden er regelmatig trainingen gegeven aan werknemers om een cultuur van integriteit en ethisch gedrag te bevorderen. NEMO werkt voortdurend aan het verbeteren van productkwaliteit, veiligheid en customer service. Ook worden nieuwe samenwerkingsverbanden vooraf getoetst middels due diligence.

Naast het risico op reputatieschade, dat door NEMO als het grootste risico wordt ingeschat, staat ook veiligheid centraal in ons risicomanagementproces. Dit is van cruciaal belang voor de duurzame groei en stabiliteit van de organisatie. Het identificeren, evalueren en beheersen van potentiële bedreigingen voor de veiligheid, of het nu gaat om fysieke veiligheid, operationele veiligheid, of

cybersecurity gebeurt door regelmatige beoordelingen van onze bedrijfsprocessen, het identificeren van kwetsbaarheden en het implementeren van passende beheersmaatregelen om risico's te verminderen tot aanvaardbare niveaus. We investeren voortdurend in het versterken van onze beveiligingsmaatregelen en het verhogen van de bewustwording bij onze medewerkers om een cultuur van veiligheid te bevorderen. Zo worden medewerkers uitgebreid getraind in bedrijfshulpverlening en hebben we meerdere vertrouwenspersonen aangesteld.

De rol van deze vertrouwenspersonen is van essentieel belang binnen onze organisatie, omdat zij fungeren als een toegankelijk en vertrouwelijk aanspreekpunt voor medewerkers die te maken hebben met situaties zoals intimidatie, discriminatie, pesten, of andere vormen van ongewenst gedrag.

Mede door de voortschrijdende technologie worden we als museum steeds afhankelijker van digitale systemen voor ticketing, collectiebeheer, tentoonstellingsontwerp, marketing en bezoekerservaringen. Risico's zoals cyberaanvallen, gegevensverlies, technische storingen of verouderde systemen kunnen de operationele continuïteit en de integriteit van het museum bedreigen. We zorgen daarom tijdig voor IT-beveiligingsmaatregelen, voeren regelmatige back-ups uit en trainen onze medewerkers op het gebied van bewustwording over cybersecurity.

Wij hechten grote waarde aan de bescherming van de persoonlijke gegevens van onze medewerkers, klanten en andere belanghebbenden. Dat past bij ons streven naar naleving van de geldende privacywetgeving. Wij hebben passende technische en organisatorische maatregelen geïmplementeerd om ervoor te zorgen dat alle persoonlijke gegevens die wij verwerken veilig worden opgeslagen en gebruikt, en dat de privacy van individuen te allen tijde wordt gerespecteerd.

Daarnaast zijn we als museum afhankelijk van verschillende inkomstenbronnen, waaronder subsidies, donaties, ticketverkoop, horeca en merchandising. Fluctuaties in de economie, veranderingen in subsidiebeleid of onverwachte kosten kunnen de financiële stabiliteit van ons museum bedreigen. Daarom voeren wij een gedegen financieel beleid, bouwen wij reserves op en zorgen we voor een diversiteit aan inkomstenbronnen, zodat financiële risico's zoveel mogelijk beheerst worden.

De directie blijft zich inzetten voor goed risicomanagement en zal blijven streven naar een cultuur van transparantie, verantwoording en stakeholderbetrokkenheid. We geloven dat door deze maatregelen te handhaven, NEMO goed gepositioneerd en voorbereid is om eventuele risico's te mitigeren. Door ons streven naar continue verbetering en proactief risicobeheer blijven we veerkrachtig ten aanzien van veranderende bedreigingen en uitdagingen, en kunnen we onze organisatie succesvol en duurzaam laten voortbestaan en groeien.

Organisatie en human resources

NEMO volgt in zijn arbeidsvoorwaarden de Museum CAO. Per 1 maart 2023 is een CAO-akkoord bereikt over een salarisaanpassing van 5% met terugwerkende kracht tot 1 januari 2023. Die verhoging is ook binnen NEMO toegepast. Uitkomst van de onderhandelingen met de vakbonden was daarbovenop een verhoging met € 100 bruto per 1 april voor de lagere schalen en per 1 juli voor de hogere schalen.

In de aanloop naar en in de eerste maanden van 2023 zijn er binnen de organisatie veranderingen doorgevoerd. Vanwege de snelle groei van de bezoekersaantallen en activiteiten zijn er veel nieuwe collega's aangenomen en verwelkomd. Ook is de directie volledig vernieuwd. Met het oog op al deze veranderingen en om gevoel te krijgen bij hoe de organisatie ervoor staat en hoe het gesteld is met het welbevinden van de medewerkers, is een medewerkersonderzoek uitgevoerd. Met een responspercentage van 57% kunnen de uitkomsten als representatief worden beschouwd. De uitkomsten worden gebruikt als leidraad voor de toekomst. Het idee is om het onderzoek elke twee jaar te herhalen en zo te toetsen of er voortgang is op de aandachtspunten.

In aansluiting op alle aandacht binnen de samenleving voor grensoverschrijdend gedrag en een veilige en prettige werkomgeving, heeft de nieuw aangetreden directie besloten, naast een externe vertrouwenspersoon, ook twee interne vertrouwenspersonen aan te stellen. Het oogmerk van het werk van de vertrouwenspersoon is bij te dragen aan een veilige en integere werkomgeving waarin medewerkers optimaal kunnen functioneren en zich veilig voelen om het beste van zichzelf te geven voor de organisatie. Met hun komst was er tevens hernieuwde aandacht voor zaken als de gedragscode en de meld- en klachtenregeling.

In 2022 is gestart met een pilot hybride werken, met als doel in 2023 thuiswerkbeleid op dit vlak vast te stellen. Na intensief overleg tussen de ondernemingsraad, de directie en HR is op 1 oktober het nieuwe thuiswerkbeleid van kracht geworden. In dit beleid zijn heldere afspraken gemaakt over de verhouding tussen thuis werken en op kantoor werken.

De personeelsontwikkelingen zijn als volgt:

	2020	2021	2022	2023
Aantal fte	117	81	99	131
Aantal medewerkers	225	175	228	224
Aantal stagiairs	23	14	24	21
Aantal vrijwilligers	20	15	11	9
Medewerkers voor bepaalde tijd	39%	44%	62%	63%
Medewerkers voor onbepaalde tijd	61%	56%	38%	37%
Fulltime medewerkers (≥90%)	23%	19%	30%	49%
Parttime medewerkers	77%	81%	70%	51%
Ziekteverzuim	4,6%	2,70%	4,90%	4,6%

Ondernemingsraad

In 2023 heeft er regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de directie en de ondernemingsraad. De belangrijkste onderwerpen waren het aanstellen van de interne vertrouwenspersonen, NEMO rookvrij, het instellen van de tijdelijke werkorganisatie per 1 januari 2024 en het thuiswerkbeleid. Met name over het laatste onderwerp is uitvoerig gesproken, wat uiteindelijk geleid heeft tot een breed gedragen beleid - getuige de 'zachte landing' in de organisatie. In de eerste helft van 2023 is de ondernemingsraad actief betrokken geweest bij de aanstelling van de nieuwe directie. Ook binnen de ondernemingsraad was er in 2023 een flink aantal wisselingen; in mei moesten er zelfs tussentijdse verkiezingen worden uitgeschreven.

De samenstelling van de ondernemingsraad was in 2023 als volgt:

- Tim Scholten (voorzitter)
- Ruth Visser (secretaris)
- Claire van Haren
- Dionysia Naoum
- Fransje Prins
- Natasha Hoogenboom (t/m oktober)
- Olivier Leufkens (t/m november)
- Dylan Hyman (per november)

Diversiteit en inclusie

NEMO onderschrijft de Code Diversiteit en Inclusie en geeft daar op verschillende manieren invulling aan. Zo spant NEMO zich in om een nog betere afspiegeling van de samenleving te bereiken in zijn programma's en in de eigen organisatie. Door onze programma's inclusiever en meerstemmiger te maken, proberen we meer mensen zich welkom te laten voelen. We zoeken partners die ons in staat stellen andere doelgroepen te bereiken en andere perspectieven toe te voegen.

Ons doel is ook qua personeelsbestand een betere afspiegeling te worden van de inwoners van Nederland. In 2023 is hier met de werving en selectie op geanticipeerd. Op het domein 'publiek' proberen we NEMO toegankelijker te maken voor specifieke doelgroepen. Zo hebben we aanpassingen binnen het gebouw gedaan met het oog op (visuele) toegankelijkheid.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is niet alleen inhoudelijk een belangrijk thema in de programma's, maar speelt ook een belangrijke rol in de samenstelling van tentoonstellingen. Materialen voor tentoonstellingen zijn steeds vaker duurzaam, herbruikbaar of hergebruikt. Tentoonstellingsonderdelen hebben een circulaire herbestemming. In workshops en andere activiteiten wordt verantwoord omgegaan met wegwerpmaterialen.

De horecagelegenheden bieden een zo gezond, biologisch en duurzaam mogelijk assortiment, met veel vegetarische producten, afkomstig van vooral lokale leveranciers.

Daarnaast is dit jaar de keuken van het museumrestaurant vernieuwd. Omdat er alleen nog maar herbruikbaar servies wordt gebruikt, was het noodzakelijk een nieuwe spoelkeuken te plaatsen.

Het NEMO Green Team, dat in 2022 van start is gegaan, richt zich met name op de NEMO medewerkers en hun werkomgeving. In 2023 heeft het NEMO Green Team diverse initiatieven, waaronder duurzaamheidschallenges, geïntroduceerd om het bewustzijn over duurzaamheid te verhogen onder de collega's en tot actie over te gaan.

Vooruitblik

De directie kijkt terug op een enerverend en succesvol verslagjaar. De verwachting is dat we dit succes in 2024 kunnen voortzetten en verder uitbouwen. De basis is krachtig en geliefd en het streven is om van daaruit nog meer mensen te betrekken bij wetenschap en technologie. De heropening van Technium en de vernieuwing van het dak bieden hiervoor aanknopingspunten alsmede de tijdens het jubileumfeest gelanceerde Vriendenclub. Alle plannen en voornemens worden beschreven in het te schrijven Strategisch plan 2025-2028 waarvan het MVO-beleid (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) onderdeel zal uitmaken.

3 Bericht van de raad van toezicht

De raad van toezicht van Stichting NEMO Science Museum heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in de stichting. De raad staat de directie met advies terzijde.

Besluitvorming door de directie over onderwerpen die benoemd staan in artikel 9 en 14 van de statuten moet vooraf worden goedgekeurd door de raad. De onderlinge taakverdeling, de werkwijze van de raad en de regels rondom omgang met directie en besluitvorming zijn vastgelegd in een Reglement raad van toezicht.

Onderwerpen van gesprek waren in 2023 onder meer:

- Benoeming van de nieuwe directie
- Jaarrekening en jaarverslag 2022
- Kwartaalcijfers en financiële prognoses 2023
- Activiteitenverslag 2022 en Activiteitenplan 2024
- Jaarplan en begroting 2024
- Strategisch plan 2025-2028
- Informatieveiligheid
- Vernieuwing van het dak

De raad heeft twee commissies, een auditcommissie en een benoemings- en beoordelingscommissie. De auditcommissie heeft gedurende het jaar meermaals overleg gehad met de directie, maar ook met de opstellende accountant en de controlerend accountant. Naast het periodiek bespreken van de financiële cijfers ging het ook over bijvoorbeeld de interne beheersing en opvolging van aanbevelingen van de accountant.

De benoemings- en beoordelingscommissie overlegde gedurende het verslagjaar met de directie over haar functioneren.

Per 1 februari 2023 trad Géke Roelink aan als voorzitter raad van bestuur (algemeen directeur).

Vervolgens werd de werving en selectie van het lid raad van bestuur (de zakelijk directeur) gestart. Dit leidde tot het aantreden van Rutger Hamelynck.

Over de wervingsprocedure en het verloop van het selectieproces vond ondermeer regelmatig afstemming plaats met de ondernemingsraad van NEMO.

De raad onderschrijft de principes voor goed bestuur en toezicht in de cultuursector uit de Governance Code Cultuur, de Code Diversiteit en Inclusie en de ethische Fair Practice Code. Conform de Governance Code Cultuur evalueerde de raad ook het eigen functioneren. De leden zijn positief over het functioneren van de raad en zijn commissies. Wel is er behoefte aan meer tijd om bepaalde thematiek beter onderling af te kunnen stemmen. Daarom is hiervoor vanaf 2024 voorafgaand aan de raad van toezicht vergaderingen extra tijd gereserveerd. Voor het bijwonen van de vergaderingen ontvangen de leden een vergoeding gebaseerd op het Besluit vergoedingen adviescolleges en commissies.

In de samenstelling van de raad wordt gestreefd naar diversiteit en een evenwichtige spreiding van deskundigheden, kennisgebieden en netwerk. Leden worden voor een periode van vier jaar benoemd. Een aftredend lid kan eenmaal worden herbenoemd.

Per 30 juni 2024 zal Bernard Fortuyn daarom aftreden als voorzitter en lid van de raad. De raad heeft met ingang van 1 juli 2024 Ritchy Drost benoemd als nieuwe voorzitter. Ritchy Drost zal per zelfde datum terugtreden uit de auditcommissie. De benoemings- en beoordelingscommissie heeft inmiddels de werving en selectie opgestart voor een nieuw lid voor de raad van toezicht en tevens voorzitter van de auditcommissie.

Leden raad van toezicht per 31 december 2023	start 1 ^{ste} termijn	einde 1 ^{de} termijn	einde 2 ^{de} termijn
Bernard Fortuyn, MSc, voorzitter	01-07-2016	30-06-2020	30-06-2024
Gerrit Schipper	01-05-2017	30-04-2021	30-04-2025
Ritchy Drost, MSc	01-05-2019	30-04-2023	30-04-2027
Paul Riemens, PhD, MSc	01-05-2019	30-04-2023	30-04-2027
Henriëtte Post	01-07-2021	30-06-2025	30-06-2029
Sennay Ghebreab, PhD, MSc	01-07-2021	30-06-2025	30-06-2029
Anke Nooijen, MSc	01-01-2022	31-12-2025	31-12-2029

2023 was een succesvol jubileumjaar met vele extra activiteiten en evenementen en een recordaantal bezoekers. De raad spreekt zijn waardering uit voor de inzet, gedrevenheid en betrokkenheid van de directie, het management, medewerkers en vrijwilligers van NEMO. In het bijzonder dankt de raad Michiel Buchel die de organisatie bijna twintig jaar leidde en begin 2023 terugtrad als algemeen directeur. Veel dank gaat ook uit naar alle partners en andere stakeholders van NEMO, met name het ministerie van OCW, dat NEMO ieder jaar blijft steunen.

Met het aantreden van de nieuwe directie is NEMO een fase van doorontwikkeling gestart met als inzet een museum dat stevig is verankerd in de samenleving, van nog meer betekenis is voor nog meer mensen en in al zijn aanbod en geledingen een educatieve en lerende organisatie is. De raad heeft er alle vertrouwen in dat de directie de vele kansen zal grijpen die er liggen, om verder te bouwen op het huidige succes.

Amsterdam, juni 2024
Namens de raad van toezicht,
Bernard Fortuyn
Voorzitter

4 Gecombineerde jaarrekening

4.1 Gecombineerde balans per 31 december 2023

(Na voorstel resultaatverdeling)

		31-12-2023		31-12-2022	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Vaste activa					
<i>Materiële vaste activa</i>	1				
Gebouwen		9.077.752		9.426.552	
Verbouwingskosten		124.312		7.982	
Installaties		18.332		48.742	
Inventaris en inrichting		517.332		264.314	
Collectie		1		1	
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa		<u>1.510.415</u>		-	
			11.248.144		9.747.591
<i>Financiële vaste activa</i>	2		-		61.262
Vlottende activa					
<i>Vorraden</i>					
Gereed product en handelsgoederen	3		188.060		173.207
<i>Vorderingen</i>					
Debiteuren	4	119.235		105.545	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	5	241.619		-	
Overige vorderingen	6	1.134.454		696.767	
Overlopende activa	7	<u>225.523</u>		<u>458.615</u>	
			1.720.831		1.260.927
<i>Liquide middelen</i>	8		16.742.632		19.424.888
Totaal activazijde			<u>29.899.667</u>		<u>30.667.875</u>

		31-12-2023		31-12-2022	
		€	€	€	€
PASSIVA					
Groepsvermogen			10.815.407		11.306.182
Voorzieningen					
Voorziening groot onderhoud	9		5.023.754		3.876.794
Langlopende schulden					
Leningen o/g			11.344.505		11.344.505
Kortlopende schulden					
Schulden aan crediteuren		671.005		402.113	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	10	247.504		218.423	
Overige schulden en overlopende passiva	11	<u>1.797.492</u>		<u>3.519.858</u>	
			2.716.001		4.140.394
Totaal passivazijde			<u>29.899.667</u>		<u>30.667.875</u>

4.2 Gecombineerde staat van baten en lasten over 2023

		2023	Begroting 2023	2022
		€	€	€
Baten	12			
Overheidsbijdragen en -subsidies (regulier)	13	3.995.000	3.661.000	3.661.000
Steunbijdrage COVID-19	14	-	-	1.661.700
Fondsen en bijdragen bedrijfsleven	15	2.647.849	2.500.000	1.605.837
Opbrengsten uit eigen exploitatie	16	<u>13.181.900</u>	<u>8.375.000</u>	<u>9.906.586</u>
		<u>19.824.749</u>	<u>14.536.000</u>	<u>16.835.123</u>
Inkoopwaarde eigen exploitatie	17	<u>-2.680.296</u>	<u>-1.443.000</u>	<u>-1.921.736</u>
		<u>17.144.453</u>	<u>13.093.000</u>	<u>14.913.387</u>
Lasten				
Personeelskosten	18	7.545.029	8.258.440	6.066.656
Afschrijvingen op materiële vaste activa		554.434	528.833	777.745
Overige personeelskosten	19	589.983	-	498.947
Huisvestingskosten	20	2.755.502	2.601.000	2.405.733
Marketingkosten	21	1.354.101	565.000	459.353
Algemene kosten	22	951.621	985.000	735.570
Programma Science Museum	23	2.174.499	5.634.000	1.323.035
Programma Wetenschapseducatie	24	396.113	272.848	509.145
Programma Wetenschapscommunicatie	25	<u>1.315.210</u>	<u>1.035.000</u>	<u>1.127.128</u>
Som der bedrijfslasten		<u>17.636.492</u>	<u>19.880.121</u>	<u>13.903.312</u>
Exploitatieresultaat		<u>-492.039</u>	<u>-6.787.121</u>	<u>1.010.075</u>
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	26	79.203	-	-
Rentelasten en soortgelijke kosten	27	<u>-1.202</u>	<u>-75.000</u>	<u>-70.082</u>
Financiële baten en lasten		<u>78.001</u>	<u>-75.000</u>	<u>-70.082</u>
Netto groepsresultaat vóór belastingen		-414.038	-6.862.121	939.993
Belastingen		<u>-76.737</u>	-	<u>-33.571</u>
Netto groepsresultaat		<u>-490.775</u>	<u>-6.862.121</u>	<u>906.422</u>
Resultaatbestemming:				
Bestemmingsreserve educatieve projecten		160.000		130.331
Bestemmingsfonds OCW		-999.013		506.177
Overige reserve		<u>348.238</u>		<u>269.914</u>
		<u>-490.775</u>		<u>906.422</u>

4.3 Gecombineerd kasstroomoverzicht over 2023

			2023	2022
			€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Exploitatieresultaat			-492.039	1.010.075
Aanpassingen voor				
Afschrijvingen		554.434		777.745
Dotatie voorzieningen		<u>1.146.960</u>		<u>1.350.063</u>
			1.701.394	2.127.808
Verandering in werkkapitaal				
Mutatie voorraden		-14.853		113.217
Afname (toename) van handelsdebiteuren	4	-13.690		92.485
Afname (toename) van overige vorderingen	6	-679.306		-210.031
Overlopende activa	7	233.092		241.003
Kortlopende schulden (exclusief banken)		<u>-1.439.868</u>		<u>1.523.004</u>
			<u>-1.914.625</u>	<u>1.759.678</u>
Kasstroom uit operaties			-705.270	4.897.561
Ontvangen interest	26	79.203		-
Betaalde interest	27	<u>-1.202</u>		<u>-70.082</u>
			<u>78.001</u>	<u>-70.082</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten			-627.269	4.827.479
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings materiële vaste activa	1		<u>-2.054.987</u>	<u>-154.040</u>
Mutatie geldmiddelen			<u>-2.682.256</u>	<u>4.673.439</u>
Verloop mutatie geldmiddelen				
Stand per begin boekjaar			19.424.888	14.751.449
Mutaties in boekjaar			<u>-2.682.256</u>	<u>4.673.439</u>
Stand per eind boekjaar			<u>16.742.632</u>	<u>19.424.888</u>

4.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening

Informatie over de rechtspersoon

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Stichting NEMO Science Museum is feitelijk en statutair gevestigd op Oosterdok 2, 1011 VX te Amsterdam en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41197953.

Algemene toelichting

De belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon

Stichting NEMO Science Museum bevordert de belangstelling voor en kennis over wetenschap en technologie in de samenleving. Zij doet dit middels de exploitatie en ontwikkeling van NEMO Science Museum, alsmede door diverse educatieve- en promotionele activiteiten en het creëren, stimuleren en onderhouden van initiatieven die wetenschap en techniek op een dusdanige manier verspreiden dat er een inspirerende werking vanuit gaat.

De activiteiten van Stichting Nemo Horeca bestaan voornamelijk uit de exploitatie van de museumwinkel, zaalhuur, catering en horeca-activiteiten in het NEMO Science Museum te Amsterdam.

De stichtingen - onder statutaire naam - staan ingeschreven in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel onder de volgende nummers:

- Stichting NEMO Science Museum: 41197953
- Stichting Nemo Horeca: 34218924.

De locatie van de feitelijke activiteiten

De stichtingen zijn gevestigd op Oosterdok 2, 1011 VX te Amsterdam.

De statutaire vestigingsplaats van de stichtingen is Amsterdam.

Informatieverschaffing -over-schattingen,-oordelen, veronderstellingen en onzekerheden

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de gecombineerde jaarrekening vormt de leiding van Stichting NEMO Science Museum zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de gecombineerde jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Informatieverschaffing -over-consolidatie

De cijfers van de volgende rechtspersonen zijn opgenomen in de gecombineerde jaarrekening van Stichting NEMO Science Museum:

- Stichting NEMO Science Museum te Amsterdam
- Stichting NEMO Horeca te Amsterdam.

De waarderingsgrondslagen van deze stichtingen zijn gelijk.

In 2023 heeft een directiewisseling bij beide stichtingen plaats gevonden. Mevrouw G.E. Roelink (per 1 februari 2023) en de heer R. Hamelynck (per 1 mei 2023) vormen de directie van Stichting NEMO Science Museum en Stichting NEMO Horeca.

De consolidatiegrondslagen

In de combinatie worden de financiële gegevens opgenomen van Stichting NEMO Science Museum en Stichting NEMO Horeca.

Stichting NEMO Horeca wordt voor 100% in de combinatie betrokken.

Intercompany-transacties, intercompany-resultaten en onderlinge vorderingen en schulden tussen NEMO Science Museum en Stichting NEMO Horeca worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de Groep zijn gerealiseerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de Groep.

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De gecombineerde jaarrekening is opgesteld volgens de in Nederland geldende Richtlijnen Jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winststreven.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De verschillen en redenen die tot herziening van de indeling en bedragen ten opzichte van voorgaand jaar hebben geleid

Ten opzichte van voorgaand jaar zijn een aantal posten in de staat van baten en lasten anders gerubriceerd omdat dit volgens de directie een beter inzicht in de samenstelling van het resultaat geeft. Teneinde de vergelijkbaarheid met het voorgaande jaar beter mogelijk te maken, zijn de vergelijkende cijfers overeenkomstig aangepast.

Grondslagen

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden, tenzij anders aangegeven, gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Financiële vaste activa

Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor verrekenbare fiscale verliezen en voor verrekenbare tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de in deze jaarrekening gevolgde waarderingsgrondslagen anderzijds, met dien verstande dat latente belastingvorderingen alleen worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend en verliezen kunnen worden gecompenseerd.

De berekening van de latente belastingvorderingen geschiedt tegen de op het einde van het verslagjaar geldende belastingtarieven of tegen de in komende jaren geldende tarieven, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld.

Latente belastingvorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde voorzover nodig onder aftrek van een voorziening voor incourantheid.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (dis)

agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de gecombineerde staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het bestemmingsfonds OCW heeft ten doel in komende jaren kosten te dekken welke verband houden met de COVID-19 crisis. Deze beperking is door het Ministerie van OCW aangebracht, mede omdat nog niet bestede aanvullende bijdragen uitsluitend mogen worden besteed aan de doeleinden waarvoor de aanvullende subsidie is verstrekt.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorziening voor groot onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Indien geen sprake is van (dis)agio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de gecombineerde staat van baten en lasten als interestlast verwerkt.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

De bepaling van het resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Voor wat betreft de indeling van de staat van baten en lasten wordt aangesloten bij de begroting.

Subsidiebaten

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen. Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst-en-verliesrekening

Investeringsubsidies die geen betrekking hebben op investeringen in materiële vaste activa worden als vooruitontvangen bedrag onder de overlopende passiva

opgenomen, afhankelijk van de looptijd onder langlopend, dan wel onder kortlopende schulden. Jaarlijks valt een gedeelte vrij met inachtneming van de wijze waarop de besteding waarvoor de subsidie is verleend zelf in de jaarrekening wordt verwerkt.

Het deel van de instandhoudingssubsidie dat niet is besteed, mag in beginsel worden gereserveerd om op een later moment te worden besteed. Hierbij geldt dat de gereserveerde middelen uitsluitend mogen worden besteed aan de doeleinden waarvoor de subsidie is verstrekt.

Projectsubsidies worden toegerekend aan de verslagperiode waarin de kosten zijn verantwoord.

Baten

Onder de opbrengsten uit eigen exploitatie wordt de netto-omzet verantwoord alsmede de hiermee samenhangende overige baten. Onder netto-omzet wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar geleverde diensten en goederen onder aftrek van kortingen en exclusief omzetbelasting.

Lonen

De aan het personeel verschuldigde beloningen worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de gecombineerde staat van baten en lasten. Ontvangen NOW-bijdragen worden in mindering gebracht op de personeelskosten.

Pensioenlasten

NEMO heeft een aantal pensioenregelingen voor werknemers; deze worden gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder. De verschuldigde premie wordt als last in de gecombineerde staat van baten en lasten verwerkt.

NEMO heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment dat het actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik afgeschreven over de geschatte economische levensduur/

verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

De kosten met betrekking tot de collectie worden direct ten laste van het resultaat gebracht. Voor zover ontvangen bijdragen betrekking hebben op (te bouwen) tentoonstellingen, worden deze baten ten gunste van het resultaat gebracht naar rato van de betaalde kosten.

Verstrekte subsidies of giften worden verantwoord onder de posten waarin zij zijn opgenomen in de begroting.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Resultaat

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de gecombineerde staat van baten en lasten, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-afrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen, ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

4.5 Toelichting op de gecombineerde balans

	Gebouwen	Verbouwings- kosten	Installaties	Inventaris en inrichting	Collectie
	€	€	€	€	€
ACTIVA					
Vaste activa					
1 Materiële vaste activa					
Stand per 1 januari 2023					
Aanschaffing waarde	19.122.965	53.175	485.648	3.132.355	633.950
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-9.696.413</u>	<u>-45.193</u>	<u>-436.906</u>	<u>-2.868.041</u>	<u>-633.949</u>
Boekwaarde per 1 januari 2023	<u>9.426.552</u>	<u>7.982</u>	<u>48.742</u>	<u>264.314</u>	<u>1</u>
Mutaties					
Investerings	-	130.435	8.243	405.894	-
Afschrijvingen	<u>-348.800</u>	<u>-14.105</u>	<u>-38.653</u>	<u>-152.876</u>	<u>-</u>
Saldo mutaties	<u>-348.800</u>	<u>116.330</u>	<u>-30.410</u>	<u>253.018</u>	<u>=</u>
Stand per 31 december 2023					
Aanschaffing waarde	19.121.185	183.610	485.648	3.538.250	633.950
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-10.043.433</u>	<u>-59.298</u>	<u>-467.316</u>	<u>-3.020.918</u>	<u>-633.949</u>
Boekwaarde per 31 december 2023	<u>9.077.752</u>	<u>124.312</u>	<u>18.332</u>	<u>517.332</u>	<u>1</u>
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa			Totaal		
	€		€		
Stand per 1 januari 2023					
Aanschaffing waarde	-		23.428.093		
Cumulatieve afschrijvingen	=		<u>-13.680.502</u>		
Boekwaarde per 1 januari 2023	=		<u>9.747.591</u>		
Mutaties					
Investerings		1.510.415	2.054.987		
Afschrijvingen	=		<u>-554.434</u>		
Saldo mutaties		<u>1.510.415</u>	<u>1.500.553</u>		
Stand per 31 december 2023					
Aanschaffing waarde		1.510.415	25.473.058		
Cumulatieve afschrijvingen	=		<u>-14.224.914</u>		
Boekwaarde per 31 december 2023		<u>1.510.415</u>	<u>11.248.144</u>		

Op het gebouw Oosterdok 2 te Amsterdam is in 1999 een recht van 1e hypotheek verleend ten gunste van ING Bank N.V. voor een bedrag van € 2.268.901 als zekerheid voor een in het verleden verleende kredietfaciliteit. Ten behoeve van de gemeente Amsterdam is in 1994 het recht van hypotheek verleend in verband met de door haar verstrekte lening. Door rangordewisseling met ING Bank betreft dit thans een recht van 2e hypotheek.

Voor de Wet Onroerende Zaken is het gebouw Oosterdok 2 getaxeerd op een bedrag van € 11.080.000 (laatst vastgestelde waarde, per 1 januari 2022). Het gebouw Strekkerweg 41 is voor de Wet Onroerende Zaken getaxeerd op een bedrag van € 2.616.000 (laatst vastgestelde waarde, per 1 januari 2022).

Afschrijvingspercentages bedragen:

- gebouwen: 2% -20%
- verbouwingskosten: 20%
- installaties: 12,5%-20%
- inventaris en inrichting: 20% - 33,33%
- collectie: 20%
- vooruitbetaald op materiële vaste activa: 0%

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
2 Financiële vaste activa		
Actieve belastinglatenties	≡	<u>61.262</u>

Financiële vaste activa	Actieve belastinglatenties
Boekwaarde per 1 januari 2023	61.262
Afnamen	<u>-61.262</u>
Boekwaarde per 31 december 2023	≡

Deze actieve belastinglatentie komt voort uit het recht op verliescompensatie door Stichting NEMO Horeca. Per ultimo boekjaar is het aanwezige verlies volledig gecompenseerd met het resultaat 2023.

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Vlottende activa		
3 Gereed product en handelsgoederen		
Voorraad Horeca	18.749	13.765
Voorraad Shop	125.667	125.298
Voorraad Museum- en I-Amsterdam kaarten	<u>43.644</u>	<u>34.144</u>
	<u>188.060</u>	<u>173.207</u>
Een voorziening voor incourantheid wordt niet noodzakelijk geacht.		
Vorderingen		
4 Debiteuren		
Debiteuren	<u>119.235</u>	<u>105.545</u>
5 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	<u>241.619</u>	<u>-</u>
6 Overige vorderingen		
Waarborgsom	18.322	18.322
Te vorderen Stichting Museumkaart	240.581	294.957
Nog te ontvangen inkoopbonus	58.847	124.885
Nog te factureren opbrengsten	502.056	56.190
Nog te ontvangen entreegelden	314.648	166.187
Overige vordering	-	<u>36.226</u>
	<u>1.134.454</u>	<u>696.767</u>
Onder de nog te factureren opbrengsten is een vordering op de VriendenLoterij opgenomen van € 194.585 (2022 € 56.190). De waarborgsom heeft een looptijd tot en met 31 januari 2025.		
7 Overlopende activa		
Vooruitbetaalde exploitatiekosten	225.523	178.561
Nog te ontvangen NOW-bijdrage	-	<u>280.054</u>
	<u>225.523</u>	<u>458.615</u>

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
8 Liquide middelen		
Kas	100.814	108.230
Gelden onderweg	24.380	19.718
ABN AMRO Bank	2.297.130	2.285.363
ING Bank	<u>14.320.308</u>	<u>17.011.577</u>
	<u>16.742.632</u>	<u>19.424.888</u>

De liquide middelen staan geheel ter vrije beschikking.

PASSIVA		
Groepsvermogen		
Stichting NEMO Science Museum	10.210.293	11.049.306
Stichting Nemo Horeca	<u>605.114</u>	<u>256.876</u>
Totaal	<u>10.815.407</u>	<u>11.306.182</u>
Stichting NEMO Science Museum - kapitaal	45	45
Stichting NEMO Science Museum - bestemmingsreserve strategie 2020-2025	2.220.025	2.220.025
Stichting NEMO Science Museum - bestemmingsreserve educatieve projecten	911.425	751.425
Stichting NEMO Science Museum - bestemmingsfonds OCW	5.824.337	6.823.350
Stichting NEMO Science Museum - overige reserves	1.254.461	1.254.461
Stichting Nemo Horeca - overige reserves	<u>605.114</u>	<u>256.876</u>
Totaal	<u>10.815.407</u>	<u>11.306.182</u>

Het beleid ten aanzien van vermogensvorming uit positieve exploitatiesaldi is dat deze saldi grotendeels aan de bestemmingsreserve inzake het meerjarig strategisch plan voor de eerstkomende periode worden gedoteerd. Bij realisatie van deze plannen worden de lasten ten laste van de bestemmingsreserve gebracht voor zover deze niet uit het exploitatiesaldo van het lopende jaar kunnen worden voldaan. Een saldo van de bestemmingsreserve na uitvoering van een meerjarig strategisch plan wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve inzake het strategisch plan voor de volgende periode.

De bestemmingsreserve strategie 2020-2025 is in 2013 gevormd met als doel kosten te dekken welke in de periode 2015 - 2020 gemaakt zullen worden in het kader van het strategisch plan 2015-2020. Daar het einde van de looptijd van dit plan in zicht is, is deze bestemmingsreserve in 2018 hernoemd in strategie 2020-2025. Deze beperking is door het bestuur aangebracht.

De bestemmingsreserve educatieve projecten is in 2021 gevormd met als doel de kosten voor het realiseren van educatieve projecten te dekken. Deze beperking is door het bestuur aangebracht.

Het bestemmingsfonds OCW dat in de afgelopen jaren is gevormd heeft tot doel kosten te dekken welke verband houden met de COVID-19 crisis. Deze beperking is door het Ministerie van OCW aangebracht, mede omdat een aanvullende subsidie (Ministerie van OCW, RAOCCC) die niet is besteed uitsluitend mag worden aangewend aan de doeleinden waarvoor de aanvullende subsidie is verstrekt. Deze aanvullende subsidie (ontvangen in 2020, 2021 en 2022) is bedoeld om inkomstenderving als gevolg van de corona crisis voor een deel op te vangen.

De extra ontvangen subsidiegelden dienen in beginsel in 2023 en 2024 te worden besteed, indien deze later dan 2024 worden besteed dient dit onderbouwd en beargumenteerd te worden verantwoord naar het Ministerie van OCW. In overleg met het Ministerie van OCW is het bestemmingsfonds in 2023 voor een deel gerealiseerd.

	2023	2022
Voorzieningen	€	€
9 Voorziening groot onderhoud gebouwen		
Stand per 1 januari	3.876.794	2.526.731
Dotatie	<u>1.146.960</u>	<u>1.350.063</u>
Stand per 31 december	<u>5.023.754</u>	<u>3.876.794</u>

De voorziening voor groot onderhoud is gevormd ter dekking van de te maken geschatte kosten voor het onderhoud van de panden Oosterdok 2 (NEMO) en Strekkerweg 41 (Depot) te Amsterdam.

Meerjarenonderhoudsplan 2023-2047 Oosterdok 2:

Dit plan is opgesteld in december 2022 naar de stand van het onderhoud op dat moment. Aan de hand van dit plan is een projectie gemaakt van de verwachte uitgaven voor de periode 2023-2047. Per component is beoordeeld hoever het onderhoudscomponent in de onderhoudscyclus zit en wat het resterend aantal jaren tot het eerstvolgende onderhoud is. Aan de hand van deze grootheden is de per 31 december 2023 benodigde voorziening berekend.

Het plan gaat uit van een indexatie van de prijzen met 3% per jaar. Volgens de CBS statistieken (prijsindex bouwkosten, overige bouw, bestaande overige gebouwen) bedraagt de indexatie over de periode 4e kwartaal 2023 t.o.v. 4e kwartaal 2022 4,56%. De reeds verwerkte indexatie voor 2023 (3%) is aangepast naar de werkelijk indexatie van 4,56%.

Voor het jaar 2024 staat groot onderhoud van het dak gepland. In 2023 zijn door twee verschillende bouwadviseurs ramingen opgesteld van de te verwachten uitgaven inzake de dakrenovatie. De te verwachten uitgaven bedragen respectievelijk € 2.892.454 en € 2.906.323 (gemiddeld € 2.899.389). In het meerjarenonderhoudsplan is voor de berekening van de voorziening in 2022 een bedrag van € 1.400.000 opgenomen. Bij de berekening van de voorziening groot onderhoud is t.a.v. de dakrenovatie uitgegaan van de gemiddelde van de ramingen van de bouwadviseurs.

Naast renovatie van het dak (bouwkundig) staat voor 2024 eveneens herinrichting van het dak gepland. Hiervoor zijn in 2023 een aantal onderzoeken verricht en er ligt nu een plan. Het besluit of de herinrichting van het dak daadwerkelijk voortgang zal vinden is nog niet gevallen. Deze uitgaven staan los van de onderhoudsvoorziening.

De berekende voorziening bedraagt per 31 december 2023 € 4.338.558 (2022: € 3.525.940); dit impliceert een dotatie van € 812.618. Hiervan is € 55.044 (1,56% van € 3.525.940) het gevolg van indexatie van de bestaande voorziening en € 549.772 het gevolg van nieuwere calculaties inzake de renovatie van het dak.

Meerjarenonderhoudsplan 2020-2044 Strekkerweg 41:

Dit plan is opgesteld in december 2018 naar de stand van het onderhoud op dat moment. Eind 2020 is dit plan ge-update. Aan de hand van dit plan is een project gemaakt van de verwachte uitgaven voor de periode 2021-2044. De voor 2021 en 2022 geplande werkzaamheden zijn niet uitgevoerd. Een inschatting is gemaakt welke werkzaamheden op een later moment alsnog zullen worden uitgevoerd. De verwachte uitgaven hiervan bedragen € 123.691. In 2023 zijn deze werkzaamheden evenmin uitgevoerd. De voorziening van deze componenten is geïndexeerd met 4,56%.

Per component is beoordeeld hoever het onderhoudscomponent in de onderhoudscyclus zit en wat het resterend aantal jaren tot het eerstvolgende onderhoud is. Aan de hand van deze grootheden is de per 31 december 2023 benodigde voorziening berekend.

De berekende onderhoudsvoorziening bedraagt per 31 december 2023 € 685.196 (2022: € 350.824). Dit impliceert een dotatie van € 334.342. Hiervan is € 10.324 het gevolg van indexatie van de bestaande voorziening en € 204.088 het gevolg van de schattingswijziging waarbij niet langer gekeken is naar de onderhoudscyclus, maar gekeken wordt naar de resterende periode tot aan het eerstvolgend geplande onderhoud.

Langlopende schulden

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Leningen o/g		
Lening Gemeente Amsterdam	<u>11.344.505</u>	<u>11.344.505</u>

De looptijd van deze hypothecaire lening is onbepaald, het rentepercentage bedraagt 0%. Op de lening hoeft niet periodiek te worden afgelost. De lening is te allen tijde geheel of gedeeltelijk opzegbaar door de Gemeente Amsterdam met een opzegtermijn van 3 maanden. Gelet op de doelstelling van deze financiering is de schuld als langlopend aangemerkt. Als zekerheid is het recht van 2e hypotheek verleend op het gebouw Oosterdok 2 te Amsterdam.

Kortlopende schulden

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
10 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	-	6.717
Loonheffin	227.552	204.286
Vennootschapsbelasting	15.475	-
Pensioenpremies	<u>4.477</u>	<u>7.420</u>
	<u>247.504</u>	<u>218.423</u>
11 Overige schulden en overlopende passiva		
Reservering vakantietoeslag	262.065	219.899
Vakantiedagen	87.004	62.636
Vooruitontvangen bedragen	59.052	74.170
Nog te betalen exploitatiekosten	355.847	527.294
Nog te betalen accountantskosten	42.375	40.000
Nog te betalen NOW bijdragen	-	740.610
Vooruitontvangen subsidies en bijdragen	<u>991.149</u>	<u>1.855.249</u>
	<u>1.797.492</u>	<u>3.519.858</u>

Onder de overige schulden en overlopende passiva is per een nog te besteden bijdrage van de Vriendenloterij begrepen van € 242.000 (2022: €950.000).

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Informatieverschaffing-over-niet-in-de-balans-opgenomen-verplichtinge

Erfpachtsrecht:

Op 20 december 1995 heeft de Stichting gezamenlijk met de Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum, ieder voor de onverdeelde helft, het recht van erfpacht van de terreinen en watervlakten nabij de Prins Hendrikkade en de IJ-tunnel pier te Amsterdam verkregen. Dit recht van erfpacht is nadien ingebracht in de Stichting Beheer Oosterdok. Per 1 juli 2020 is een deel van het recht van erfpacht beëindigd en in 2021 is Stichting Beheer Oosterdok opgeheven.

De kenmerken van de overeenkomst zijn als volgt:

Datum notariële akte: 20 december 1995

Datum ingang: 1 juli 1989

Looptijd overeenkomst tot 1 juli 2039

Jaarlijkse canon: € 12.540 (2022: € 12.540)

De jaarlijkse canon wordt voor gelijke delen door het Scheepvaartmuseum en NEMO Science Museum gedragen.

Erfpachtsrecht Strekkerweg 41:

Datum notariële akte: 21 september 1993

Datum ingang: 1 februari 1993

Looptijd overeenkomst: tot 1 februari 2043

Jaarlijkse canon: € nihil, afgekocht tot 1 februari 2043.

Huur:

Op 27 september 2023 heeft de Stichting een huurovereenkomst afgesloten met het Rijksvastgoedbedrijf ter zake van de huur van het gebouw gelegen op het terrein van de Marinekazerne Amsterdam aan de Kattenburgerstraat 5 te Amsterdam.

De kenmerken van deze overeenkomst zijn als volgt:

Datum ingang huurovereenkomst: 1 oktober 2023

Looptijd huurovereenkomst: 16 maanden

Datum einde huurovereenkomst: 1 februari 2025

Huurprijs per jaar: € 130.000 (2022: € 128.412)

Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake investeringsverplichtingen

Per 31 december 2023 zijn voor een bedrag van € 830.700 investeringsverplichtingen (2022: €1.213.824) aangegaan voor de vernieuwing van de exhibits op de 2de verdieping en investeringsverplichtingen.

4.6 Toelichting op de gecombineerde staat van baten en lasten

	2023	Begroting 2023	2022
	€	€	€
12 Baten			
Overheidsbijdragen en -subsidies (regulier)	3.995.000	3.661.000	3.661.000
Steunbijdrage COVID-19	-	-	1.661.700
Fondsen en bijdragen bedrijfsleven	2.647.849	2.500.000	1.605.837
Opbrengsten uit eigen exploitatie	<u>13.181.900</u>	<u>8.375.000</u>	<u>9.906.586</u>
	<u>19.824.749</u>	<u>14.536.000</u>	<u>16.835.123</u>
Baten - herkomst			
Publieke middelen - Rijksoverheid	4.172.250	3.661.000	5.466.349
Publieke middelen - Gemeenten	-	-	51.624
Publieke middelen - Zelfstandige bestuursorganen en rechtspersonen met een wettelijke taak	416.204	-	367.990
Publieke middelen - Europese Unie	342.588	-	309.580
Private middelen - Goede doelenloterijen	1.366.505	-	537.875
Private middelen - Private fondsen	260.310	-	37.985
Private middelen - Bedrijven en particulieren	13.266.892	8.375.000	10.063.720
Niet nader gespecificeerde bijdrage	-	<u>2.500.000</u>	-
Totaal	<u>19.824.749</u>	<u>14.536.000</u>	<u>16.835.123</u>
13 Overheidsbijdragen en -subsidies (regulier)			
Subsidie Ministerie van OC&W	<u>3.995.000</u>	<u>3.661.000</u>	<u>3.661.000</u>
De subsidie ontvangen van het Ministerie van OCW betreft een subsidie die telkens voor 1 jaar wordt toegekend. De subsidie is voor een bedrag van € 3.995.000 bevoorschot.			
14 Steunbijdrage COVID-19			
Subsidie Ministerie van OCW - RAOCCC	-	-	<u>1.661.700</u>

	2023	Begroting 2023	2022
	€	€	€
15 Fondsen en bijdragen bedrijfsleven			
Bijdragen Wetenschapseducatie	586.093	800.000	446.590
Bijdragen Wetenschapscommunicatie	299.435	150.000	362.779
Bijdragen overig	395.816	1.550.000	258.593
Bijdrage Vriendenloterij	<u>1.366.505</u>	-	<u>537.875</u>
	<u>2.647.849</u>	<u>2.500.000</u>	<u>1.605.837</u>

In 2023 is door de VriendenLoterij een bijdrage toegekend van € 658.505 (2022: € 537.825). Een bedrag van €1.366.505 (2022: € 537.825) is als bijdrage VriendenLoterij onder de bijdragen overig opgenomen. De in de staat van baten en lasten opgenomen bijdrage 2023 is inclusief een extra ontvangen bijdrage uit 2022 ad € 708.000.

De bijdrage 2023 van de VriendenLoterij is voor een bedrag van € 450.000 geormerkt voor Workshopfestival de Makerij en de ontwikkeling van de Werkplaats 2e Verdieping. De extra bijdrage € 708.000 is geormerkt voor het project Nederland Nieuwsgierig.

Van de door de VriendenLoterij ontvangen gelden is een bedrag van € 300.000 een structurele bijdrage, het meerdere is incidenteel.

Door NEMO Science Museum ontvangen bijdragen hangen nauw samen met door NEMO Science Museum uitgevoerde projecten. Deze projecten kunnen een looptijd hebben langer dan een jaar.

16 Opbrengsten uit eigen exploitatie

Entreegelden NEMO Science Museum	7.945.218	5.000.000	5.987.092
Omzet NEMO Science Museum publiekshoreca	3.195.493	1.950.000	2.470.408
Omzet zaalhuur en catering	407.652	825.000	300.095
Omzet shop NEMO Science Museum	978.452	600.000	742.646
Omzet museumkaart en i Amsterdam kaart	628.768	-	407.930
Overige omzet en opbrengsten	<u>26.317</u>	-	<u>-1.585</u>
	<u>13.181.900</u>	<u>8.375.000</u>	<u>9.906.586</u>

	2023	Begroting 2023	2022
	€	€	€
17 Inkoopwaarde eigen exploitatie			
Inkoopwaarde omzet	<u>2.680.296</u>	<u>1.443.000</u>	<u>1.921.736</u>
<u>Inkoopwaarde omzet</u>			
Inkoop NEMO Science Museum publiekshoreca	1.128.050	663.000	943.425
Inkoop zaalverhuur & catering	391.428	450.000	152.144
Inkoop shop NEMO Science Museum	571.188	330.000	436.310
Wervers bijdrage Vriendenloterij	8.760	-	11.730
Inkoop museumkaart en I Amsterdam kaart	<u>580.870</u>	-	<u>378.127</u>
	<u>2.680.296</u>	<u>1.443.000</u>	<u>1.921.736</u>
18 Personeelskosten			
Lonen en salarissen	5.987.691	8.258.440	4.902.076
Sociale lasten en pensioenlasten	1.557.338	-	1.162.384
Ontvangen NOW-bijdragen	-	-	<u>2.196</u>
	<u>7.545.029</u>	<u>8.258.440</u>	<u>6.066.656</u>
<u>Sociale lasten en pensioenlasten</u>			
Sociale lasten	1.126.477	-	821.251
Pensioenlasten	<u>430.861</u>	-	<u>341.133</u>
	<u>1.557.338</u>	-	<u>1.162.384</u>
Afschrijvingen materiële vaste activa			
Afschrijvingskosten gebouwen	348.800	528.833	448.501
Afschrijvingskosten verbouwingskosten	14.105	-	10.635
Afschrijvingskosten installaties	38.653	-	64.433
Afschrijvingskosten inventaris en inrichting	<u>152.876</u>	-	<u>254.176</u>
	<u>554.434</u>	<u>528.833</u>	<u>777.745</u>
19 Overige personeelskosten			
Kantinekosten	13.614	-	22.517
Reiskostenvergoeding woon-werk	93.174	-	86.346
Onkostenvergoedingen	58.044	-	44.459
Overige personeelskosten	<u>425.151</u>	-	<u>345.625</u>
	<u>589.983</u>	-	<u>498.947</u>

	2023	Begroting 2023	2022
	€	€	€
20 Huisvestingskosten			
Huisvestingskosten	900.782	1.556.000	698.935
Gebouwkosten	598.800	625.000	233.636
Dotatie voorziening groot onderhoud gebouwen	1.146.960	370.000	1.350.063
Onderhoud gebouwen	75.354	-	83.382
Depot	<u>33.606</u>	<u>50.000</u>	<u>39.717</u>
	<u>2.755.502</u>	<u>2.601.000</u>	<u>2.405.733</u>
21 Marketingkosten			
Kosten marketing	<u>1.354.101</u>	<u>565.000</u>	<u>459.353</u>
22 Algemene kosten			
Abonnementen en contributies	18.714	-	17.091
Assurantiepremie	116.187	-	97.545
Accountantskosten	71.473	-	99.120
Advieskosten	89.670	-	62.390
Bankkosten	68.617	-	40.256
Overige algemene kosten	10.215	430.000	11.394
Kantoorkosten	95.722	170.000	58.239
Automatisering	394.410	310.000	260.429
Development & Partnerships	12.773	75.000	25.917
Publieksbegeleiding	29.713	-	21.247
Service & Sales	<u>44.127</u>	-	<u>41.942</u>
	<u>951.621</u>	<u>985.000</u>	<u>735.570</u>
23 Programma Science Museum			
Tentoonstellingen en Programmering	1.038.431	1.174.000	779.131
Onderhoud collectie	72.049	95.000	103.766
NEMO De Studio	199.550	250.000	166.234
Vernieuwing exhibits Verdieping 2	70.694	2.500.000	273.890
Nederland Nieuwsgierig	632.781	1.015.000	-
Jubileumjaar	<u>160.994</u>	<u>600.000</u>	<u>14</u>
	<u>2.174.499</u>	<u>5.634.000</u>	<u>1.323.035</u>

	2023	Begroting 2023	2022
	€	€	€
24 Programma Wetenschapseducatie			
Programma NEMO Educatie	<u>396.113</u>	<u>272.848</u>	<u>509.145</u>
25 Programma Wetenschapscommunicatie			
Digitale producties, extra redactie	921.922	540.000	624.409
Weekend van de Wetenschap	393.288	315.000	297.719
Financiële steun aan derden	-	<u>180.000</u>	<u>205.000</u>
	<u>1.315.210</u>	<u>1.035.000</u>	<u>1.127.128</u>
26 Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten			
Ontvangen bankrente	<u>79.203</u>	-	-
27 Rentelasten en soortgelijke kosten			
Betaalde bankrente	-	75.000	69.391
Overige rentelasten	<u>1.202</u>	-	<u>691</u>
	<u>1.202</u>	<u>75.000</u>	<u>70.082</u>

Informatieverschaffin -over-de-analyse-van-verschillen-tussen-de-begroting-en-werkelijke cijfers

Het resultaat van de stichting is fors hoger dan begroot. Het aantal bezoekers is ten opzichte van de begroting met 45% gestegen. 2023 bracht een recordaantal van 727.737 bezoekers. Deze groei heeft ertoe geleid dat de omzet uit eigen exploitatie bijna 5 miljoen hoger is uitgevallen dan voorzien.

Het grote aantal bezoekers heeft organisatiebreed niet geresulteerd in extra inzet van medewerkers.

Huisvestingskosten

Er is een extra dotatie (754k) aan de voorziening groot onderhoud gebouwen gedaan. De verwachte kosten voor het herstel van het gehele dak vallen veel hoger uit dan in het MeerJarenOnderhoudsPlan berekend.

Marketingkosten

De uitgaven voor de viering van NEMO 100 jaar waren niet in de begroting opgenomen.

Programma NEMO Science Museum

De vernieuwing van de exhibits op Verdieping 2 wordt een jaar later gerealiseerd, waardoor de kosten afwijken van de begroting. De heropening vindt in juli 2024 plaats.

Programma Wetenschapscommunicatie

In 2023 is een compleet vernieuwde website NEMO Kennislink opgeleverd. Voor dit project zijn extra kosten gemaakt.

4.7 Overige toelichtingen

Gemiddeld aantal werknemers

	2023	2022
Gemiddeld aantal werknemers over de periode werkzaam binnen Nederland	<u>130,93</u>	<u>101,00</u>
Totaal van gemiddeld aantal werknemers over de periode	<u>130,93</u>	<u>101,00</u>

Bezoldiging van directie en Raad van Toezicht

	2023	2022
	€	€
Bezoldiging van directieleden en gewezen directieleden		
	311.169	543.377
Bezoldiging van leden Raad van Toezicht en gewezen leden Raad van Toezicht	<u>15.240</u>	<u>6.458</u>
Totaal	<u>326.409</u>	<u>549.835</u>

De directie van de stichting bestaat uit twee leden.

Aan de directie zijn geen leningen verstrekt,

De bezoldiging van directieleden en gewezen directieleden is inclusief gemaakte kosten in verband met bestuurswisseling. De bestuurswisseling heeft per 1 februari 2023 plaatsgevonden.

De Wet Normering Topinkomens (WNT) is op Stichting NEMO Science Museum niet van toepassing.

De salariskosten voor het boekjaar 2023 vallen binnen de WNT norm.

Ondertekening directie:

Amsterdam, 17 juni 2024

G.E. Roelink

R. Hamelynck

Ondertekening Raad van Toezicht:

Amsterdam, 17 juni 2024

Ir. B.C. Fortuyn

P. Riemens, PhD, MSc

H.I. Post

S. Ghebreab, PhD, MSc

R.A. Drost, MSc

G. Schipper

A. Nooijen, MSc

5 Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Bijlage - Voorschriften voor de jaarverslaggeving niet bekostigde instellingen t.b.v. Ministerie van OCW

Op grond van artikel 9.2 van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS kan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) bepalen dat de financiële verantwoording van subsidies geschiedt in de jaarverslaggeving overeenkomstig door Minister van OCW vastgestelde voorschriften. Dit document bevat voorschriften.

De voorschriften betreffen de financiële verantwoording van projectsubsidies van € 125.000 of meer. Ook instellingssubsidies kunnen conform deze voorschriften worden verantwoord.

I. in de beschikking tot subsidieverlening kan worden bepaald dat in plaats van een financieel verslag de jaarverslaggeving kan worden overgelegd waarin de ontvangsten en de besteding van de subsidie herkenbaar zijn opgenomen, overeenkomstig het volgende model:

Aflopen -per-ultimo-verslagjaar

Aflopend per ultimo verslagjaar							
Omschrijving	Toewijzing Zaaknummer/datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totaal gerealiseerde kosten	Gerealiseerde bijdragen derden	Gerealiseerde eigen bijdrage	Te verrekenen overschot ultimo verslagjaar
Exploitatiesubsidie 2023	1299647 - 21 november 2022	€ 3.481.000	€ 3.481.000				€ 3.481.000
Wijziging instellingssubsidie 2023	1299647 - 27 oktober 2023	€ 514.000	€ 514.000				€ 514.000
Niet nader gespecificeerd				€ 16.115.984	€ 2.647.849	€ 8.519.349	€ -4.948.786
Totaal		€ 3.995.000	€ 3.995.000	€ 16.115.984	€ 2.647.849	€ 8.519.349	€ -953.786

NEMO
Oosterdok 2
1011 VX Amsterdam
Postbus 421
1000 AK Amsterdam

t +31 (0) 20 531 32 33
info@e-nemo.nl
nemosciencemuseum.nl
nemokennislink.nl